

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 2 § lagen om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås en ändring av lagen om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten. Enligt den gällande lagen skall Folkpensionsanstalten täcka det finansieringsunderskott på ca 84,1 miljoner euro som föranletts av minskningen av statens garantibelopp före utgången av 2003. Vid utgången av 2002 hade 23,3 miljoner av finansieringsunderskottet täckts. För att finansieringsskyl-

digheten skall uppfyllas föreslås att den tidsfrist lagen anger för Folkpensionsanstalten förlängs till utgången av 2005.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2004 och avses att bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2004.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Staten finansierar med garantibelopp Folkpensionsanstaltens folkpensionsfonds och sjukförsäkringsfonds utgifter till den del som de inte kan täckas med intäkterna från försäkringsavgifter, statens lagstadgade betalningsandelar och fondernas andra intäkter. Det statliga garantibeloppets andel av finansieringen av fondernas utgifter har ökat under de senaste åren då sjukförsäkringens förmånsutgifter ökat snabbare än den allmänna kostnadsutvecklingen, samtidigt som de försäkringsavgifter som tas ut av arbetsgivarna och de försäkrade har sänkts.

Statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens och sjukförsäkringsfondens utgifter minskades 1999 som en engångsföreteelse genom att garantibeloppet minskades med sammanlagt 500 miljoner mark. Om detta bestämdes i lagen om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten (910/1998).

Enligt den nämnda lagen skulle Folkpensionsanstalten med egna medel svara för finansieringen av finansieringsunderskottet på 500 miljoner mark som föranleddes av minskningen av garantibeloppet. Finansieringsunderskottet skulle vara täckt vid utgången av 2001. I motiveringen till lagen konstaterades att Folkpensionsanstaltens

pensionsansvarsfond med den avkastning som fonden ger kunde köpa investerings- eller anläggningstillgångar av folkpensions- och sjukförsäkringsfonden. Enligt motiveringen kunde täckandet av finansieringsunderskottet i sista hand ske genom realisering av Folkpensionsanstaltens placerings-tillgångar.

Folkpensionsanstalten hade vid utgången av år 2000 täckt 137,2 miljoner mark av finansieringsunderskottet på 500 miljoner mark. I samband att Folkpensionsanstaltens förvaltningsreform bereddes 2001 betonades Folkpensionsanstaltens pensionsansvarsfonds betydelse när det gäller att täcka pensionsansvaret för anstaltens tjänstemän. Pensionsansvarsfondens avkastning skulle inte år 2001 ha räckt till för att finansiera de 362,8 miljoner mark av finansieringsunderskottet som återstod det nämnda året. Därför förlängdes 2001 den tidsfrist som ställdes för Folkpensionsanstalten så, att anstalten skulle slutföra finansieringen av beloppet på 500 miljoner mark till utgången av 2003. Samtidigt ändrades marktillägget 500 miljoner mark till euro. Det belopp som Folkpensionsanstalten enligt lag skall svara för är 84 093 963 euro.

Enligt Folkpensionsanstaltens senaste bokslut hade anstalten vid utgången av 2002 täckt 23,3 miljoner av 1999 års finansieringsunderskott. Sålunda återstod 60,9 miljoner eller ca 72 % av det ursprungliga beloppet.

Värdet på placeringsaktier har sjunkit under de senaste åren. Därför har man 2001 och 2002 varit tvungen att skriva ner värdet på placeringstillgångarna i pensionsansvarsfonden som utgör täckning för pensionsansvaret för Folkpensionsanstaltens tjänstemän. Avkastningen av pensionsansvarsfondens placeringstillgångar har använts till att täcka pensionsansvaret för Folkpensionsanstaltens tjänstemän och det har under de senaste åren inte varit möjligt att använda avkastningen till att minska 1999 års finansieringsunderskott. Avkastningen av pensionsansvarsfondens placerings-tillgångar under de två senaste åren skulle inte ensam ha räckt till att täcka det återstående finansieringsunderskottet. Enligt uppgift från Folkpensionsanstalten har det på grund av börsaktiernas låga marknadsvärde inte varit motiverat att sälja aktier

från folkpensionsfonden. Av dessa anledningar kommer inte 1999 års finansieringsunderskott att vara täckt vid utgången av 2003.

Frågan om Folkpensionsanstaltens finansiering är när det gäller sjukförsäkringen för närvarande aktuell i social- och hälsovårdsministeriet. Regeringen har för avsikt att avlåta en separat proposition där det föreslås att bestämmelserna om pensionsskyddet för Folkpensionsanstaltens anställda ändras så att tjänstemännens pensioner i fortsättningen skall bestämmas i enlighet med lagstiftningen om statens pensioner. Efter dessa ändringar är det möjligt att mer detaljerat bedöma Folkpensionsanstaltens finansieringsansvar. Det finns dock inte några statsekonomiska grunder för ett slopande av Folkpensionsanstaltens särskilda finansieringsskyldighet. För att finansieringsskyldigheten skall uppfyllas föreslås därför att den tidsfrist som ställts för Folkpensionsanstalten när det gäller täckandet av 1999 års finansieringsunderskott skall förlängas från utgången av 2003 till utgången av 2005. Tidsfristen skall enligt förslaget förlängas genom en ändring av 1 § 2 mom. och ikraftträdelsebestämmelsen i 2 § i lagen om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten.

2. Propositionens verkningar

Förlängningen av tidsfristen skjuter upp stabiliseringen av folkpensionsfondens och sjukförsäkringsfondens finansieringssituation genom användningen av Folkpensionsanstaltens egen finansiering. Uppskovet innebär att ett snabbt underlättande av likviditetssituationen för Folkpensionsanstaltens fonder inte kommer att ske på denna väg. I synnerhet sjukförsäkringsfondens likviditet är ansträngd på grund av sjukförsäkringsfondens nuvarande finansieringsstruktur. Därför måste statens garantibelopp erläggas degressivt 2004 och möjligen också 2005. Dessutom är det troligt att sjukförsäkringsfondens likviditet måste tryggas vid utgången av 2004 med tillfälliga s.k. likviditetsbelopp som betalas av staten. De garantibelopp som skall erläggas degressivt och de tillfälliga likviditetsbeloppen minskar i och med att Folkpensions-

anstalten uppfyller sin finansieringsskyldighet. Staten kommer att förlora ränteintäkter till följd av förlängningen av tidsfristen. Beloppet förlorade ränteintäkter uppskattas till ca 1,5 miljoner euro per år. I motvikt till detta har folkpensionsfondens placeringsintäkter en minskande effekt på behovet av statliga garantibelopp.

Statens garantibelopp till folkpensionsfonden uppskattas 2004 vara 145 miljoner euro och till sjukförsäkringsfonden 701 miljoner euro.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Finansministeriet och Folkpensionsanstalten

har hörts i samband med beredningen.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2004 och avses bli behandlad i samband med den.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2004.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägg Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

Lag

om ändring av 1 och 2 § lagen om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 4 december 1998 om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten (910/1998) 1 § 2 mom. och 2 §, sådana de lyder i lag 1208/2001, som följer:

1 §

Folkpensionsanstalten svarar med sina egna medel för finansieringen av det i 1 mom. nämnda beloppet på 84 093 963 euro till utgången av 2005.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och gäller till och med den 31 december 2005.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Helsingfors den 12 september 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

*Bilaga
Parallelltexten*

Lag

om ändring av 1 och 2 § lagen om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 4 december 1998 om minskning av det garantibelopp som staten 1999 betalar till folkpensionsanstalten (910/1998) 1 § 2 mom. och 2 §, sådana de lyder i lag 1208/2001, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Folkpensionsanstalten svarar med sina egna medel för finansieringen av det i 1 mom. nämnda beloppet på 84 093 963 euro till utgången av 2003.

Folkpensionsanstalten svarar med sina egna medel för finansieringen av det i 1 mom. nämnda beloppet på 84 093 963 euro till utgången av 2005.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och gäller till och med den 31 december 2003.

2 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999 och gäller till och med den 31 december 2005.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.
